TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a fóiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei sî pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri strein pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Nr. 52. ANULU XXIII.

Sabiiu 3|15 Iuliu 1875.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Sabiiu 2 Iuliu.

Resultatulu alegeriloru la diet'a Ungariei este objectulu de predilectiune pentru partea cea mai insemnata a pressei din Austro-Ungari'a, ba si mai departe. Parerile pressei suntu diverse. De asta-data sa punemu sub ochii publicului o parere a unei foi cislaitane, carea se póte numerá intre amicele statului ungurescu, dupa conduit'a ei observata dela introducerea dualismului incóce.

Fói'a acést'a este „FremdenBlatt“. Ea constata mai intâiu majoritatea cea colosala ce a obtienutu regimulu cu ocasiunea alegeriloru din urma. Dintre vre-o patru sute cinci dieci de deputati, dice numit'a fóia, vre-o trei sute voru votá cu regimulu; restulu lu facu opositiunea, conservativii si fractiunile natiunali. Majoritatea acést'a e mai mare cá cea dela 1867 a lui Deak, carea votà pactulu cu Cislaitani'a si carea a produsu pre ministeriulu lui *Andrássy*. Coalitiunea lui Tisza a aretatu resultate neasteptate; triumfulu ei este neasemanabile.

Dara, continua fói'a mai departe, o atare victoria are si pârtile sele cele debile. Puterea cea mare data de o victoria cá acést'a in mânile unui regimu i inmultiesce si responsabilitatea si i ingreunéza problem'a. O majoritate pré mare — acést'a o scie fia-care parlamentaristu practicu, fiacare cunoscatoriu alu istoriei — contiene si unu periculu si inca seriosu in sine. Pâna cându o majoritate este mica este bine disciplinata. Ministeriulu scie ca fia-care votu este de mare insemnatate pentru densulu si se conforméza in tóte afacerile sele impregiurarei acestei'a. Partid'a scie ca trebue sa se tiena strinsu de stégulu ei si sa nu dea nimenea dentrens'a dosulu, pentru cá sa nu fia surprinsa si invinsa de cele-lalte partide si fractiuni. Fia-care membru alu unei majoritâti mici se considera de unu omu de mare insemnatate, pre cându majoritatea e mare se negliga ea pre sine perde din disciplina si din energia.

De aceea a disu odinióra parlamentaristulu celu mare si barbatulu de statu Robert *Peel*: „Nici unu ministru nu este in stare sa conduca o casa de deputati cu o majoritate mai mare cá de 60 de voturi“. Tóte parlamentele englese cu majoritâti pré mari s'au ruinatu pre sine. Cu majoritâti de totu mari au sciutu numai doi ministri guverná, *Pitt* si *Cavour*, cu tóte aceste periódele cele mari stralucite si ale acestor'a cadu in tempulu cându a trebuitu cá fia-care pasu de terenu politicu sa-lu stórca in lupta, peptu la peptu, cu opusetiunea. Fâra de opusetiune parlamentarismulu nu are pretiu. Cum voru scí trece ministri unguresci preste dificultatea acést'a, vomu vedé.

Articululu respectivu amintesce si de episode interesante din tempulu alegeriloru. Dreptu casu speciale citéza alegerea generalului *Dod'a* in comitatulu Severinului; se restringe inse, facendu-si observârile sele, a reflectá numai la impregiurarea, ca confiniele militarie s'au provincialisatu pré in pripa, si de ací urmarea ca resultatulu alegerei a datu unu deputatu opositiunale.

Alte diurnale din strainatate, cum e d. e. „A. A. Ztg.“ reflectéza mai pre largu asupr'a natiunalitâtiloru, ceea ce a facutu sânge reu in press'a guvernamentale dela noi.

Nu ni aru placea sa cademu si cu ocasiunea acést'a in prepusulu nemeritatu alu unei foi locale de aici, dara nici alu altor'a, ca facemu amintire de impregiurârile de mai susu cu vre-o „Schadenfreude“ va se dica, pentru ca ne-amu bucurá de reulu cui-va, fia acelu cine-va chiaru si ministeriulu ungurescu.

Din câte vedemu noi mai cu séma la noi la români situatiunea nóstra politica inca nu este destulu de chiarificata. O mare parte este inca binisioru ametita de nisce anticitâti istorice confuse, cari este bine sa le scie omulu, dara sa mai scie si pâna unde si cum se potu acele aplicá in impregiurârile de fatia. Dupa o lamurita chiarificatiune aru fi necesariu sa deliberâmu asupr'a directiunei ce avemu sa urmâmu, pentru cá sa nu facemu numai noi ceea ce nu mai face nimenea pre lumea acést'a, mai multu in detrimentulu nostru.

Cu ocasiunea acést'a amu inregistratu o parere straina carea sa servésca publicului cá materialu la meditatiunile sele asupr'a situatiunei si cá sa aiba cu unu medilocu mai multu la formularea opiniuneloru ce si le va formá in venitoriu, câci acest'a nu este iertatu a-lu perde din vedere.

Deputati alesi in pârtile ardelene: in district. Brasiovului *Wächter* (cetate) si *Trauschenfels* (districtu); in scaunulu Sabiiului Gustavu *Kapp* si *Gebbel* (românii n'au alesu); in scaunulu Orestiei Fr. *Leonhardt* (cetate, românii n'au alesu), Laur. *Barcianu* (scaunu, românii au alesu); in scaunulu Nocrichiului s'a alesu *Dörr* (vedi cores.); in cerculu Naseu-Monoru s'a realesu L. *Cséry*. (Cum s'au alesu in districtulu Naseudului deputatii este lucru enigmaticu, pentru ca acolo fâra de români nu ne putemu intipuí alegere si totusi se sustiene prin telegrame si corespundintie ca românii au observatu passivitate. In interesulu districtului aru fi bine cá sa se chiarifice publiculu celu mare, pentru cá sa avemu idea limpede despre procederea româniloru nostri din destrictulu care are o istoria gloriósa, si n'a siovaitu nici in tempurile nici in impregiurârile cele mai grele. Corespundentiele ce le cetimu prin foi fâra de a vrea le intiparescu unu caracteru nehotaritu, ceea ce noi pâna nu ni se va dovedí nu credemu.)

In Dalmati'a si tierile vecine turcesci ferbe de unu tempu incóce. Desmintirile n'au lipsitu a liniscí publiculu.

Budapest'a, 29 Iuniu 1875.

Alegerile cele mai multe suntu terminate. Lumea din tóte partile se mira de resultatulu loru si de sgomotulu celu putienu, cu care s'au seversitu. Este acést'a unu progresu séu regresu? Iéta intrebare obicinuita la tóte intalnirile politiciloru de dî. Unii sustienu ca e progresu. Acesti'a suntu din partida disa „liberale.“ Ei argumentéza ca alegatorii au devenitu mai seriosi. Altii sustienu ca este regresu. Acesti'a suntu din drépt'a séu conservativii si dicu ca a apucatu apathi'a intre alegatorii cei buni, vediendu ca si regimulu celu „liberalu“ e liberalu in inmultirea sarciniloru si poveriloru. Cei cu 1848 in pelaria si fractiunile natiunalitâtiloru, incâtu n'au pareri degenerate si de plapoma, se mangaie ca in tempulu acest'a nu puté sa iese altfeliu alegerile, pentruca, aici se despartu carârile; cei dela 1848 dicu ca tóte câte se intempla se intempla la comand'a némtiului, pre candu natiunalii dicu, ca orbi'a orgoliului magiaru face cá domnii dela putere sa ignoreze si dreptatea si ecuitabilitatea, cându e vorb'a si de altii afara de magiari.

Amu reflectatu la tóte parerile aceste si cauta sa marturisescu, ca nici un'a nu este *fâra* ce-va adeveru. Lucru pare paradoxu, dara analisându situatiunea mai de aprópe cu tóte ale ei i câstiga omului convingerea ca asiá este.

Progresu este. Legislatiunea, cârei ce e dreptu, i mai pune si regimulu cu influinti'a sea câte o proptea si inca câte o proptea tiépana, a adusu lucrulu acolo, incâtu alegerile se facu cu mai putienu „spirtu“, cá pâna acum. Mai pune si impregiurarea ca in urm'a fusiunei espansivitatea intre cele dóue partide mari de mai nainte a disparutu. Fostii stangaci s'au tienutu indreptatîti a-si candidá in multe si in insemnatate cercuri pre barbatii sei, iéra fostii deakisti in puterea impreginirei séu fusiunei si unde aru fi avutu a face vre-o observatiune, n'au indrasnitu sa pasiésca pre fatia, ci au facutu cum dîce némtiulu: *gute Miene zum bösen Spiel.*

E possibile inse cá sa apuce si apathi'a pre unii vediendu ca tiér'a cade din anu in anu in cheltuieli enorme; déca este apathi'a mijloculu de a scapá tiér'a de calamitâti financiali? este alta intrebare. Calamitâtile aceste, este dreptu, ca deschidu multe porticele influintiei cislaitaniloru. Guvernula 'si ia câte unu aventu cá sa nimicésca calamitâtile si sa incuie porticele influintiei nemtiesci, inse pâna acum inca nu se póte laudá cu multe si favorabile resultate. Intr'atât'a se justifica influinti'a nemtiésca, carea de altmintrea vina si cei dela 1848 la putere, totu asiá voru patio si ei cu influinti'a nemtiésca. Afacerile financiali suntu odata asiá de afurisite incâtu cu vorbe frumóse nu se potu desface séu resolve.

Natiunalitâtile? Au dreptu si ele. Pentruca in adeveru nisuinti'a de a face din tóte afacerile statului monopolu pentru magiari o poti prinde cu mân'a. Inse de alta parte tactic'a natiunalitâtiloru inca nu e de locu escusabile. Ele dela 1865 in cóce, au luatu o posetiune contraria, ostila, amu puté dice sistemului intregu de acum si mai ca i vine omului a dîce, ca fâra de a judecá mai inainte ca merita sistemulu acest'a combaterea cu ori-ce pretiu?

Ratacire dara de o parte ratacire si de ceea-lalta parte si iérasi, ceea ce amu dîsu mai susu, in unele privintie au si unii au si altii dreptu.

Diet'a carea se va intruní acum in Augustu nu credu ca va scí face situatiunei o diagnose adeverata. Radimata pre triumfulu celu imensu, la care au contribuitu fórte multu si passivitatea româniloru din Transilvani'a si „moral'a“ profetului nostru de aici, va cautá mai ingraba sa faca pre toti „malcontentii“ sa simta puterea si asiá gratia sa nu astepte nimenea. Nóue cari ne tienemu de natiunalitâti nu ne vine bine prospectulu acest'a, dara elu este celu mai verosimilu si de alta parte este si logica *parlamentaria* intr'ensulu.

Datorinti'a românésca aru fi sa nu mai stâmu multu pre gânduri, ci bastimentulu natiunalu sa vedemu sa-lu urnimu din vertegiulu in care fu condusu inarborându-se ventrilele passivitâtiei.

Apropos! Astadi amu primitu o scire, din carea se vede ca B. Wodianer colinda prin Transilvani'a si ca speréza si acum dupa caderea sea la Orestia a gasí unu locusioru de deputatu in vre-unu cercu passivu. Totu din acea scire, ciudata coincidintia! aflu ca unu passivistu de frunte a plecatu Joi la Elópatak, unde nu-si va pregetá a se ostení mai târdiu si B. Wodianer. Ap'a valceleloru nóstre e buna de multe bóle, dara de a câstigá cui-va unu locu de deputatu va face póte de asta-data prim'a proba. —

Tempestâtile se succedu asupr'a capitalei cá si cum aru fi la ordinea dîlei. Cea dintâiu despre care ati raportatu si dv. va remané inse cea mai teribile in analele capitalei. Pagub'a ce a facutu trece preste milióne si casurile de mórte au trecutu preste dóue sute.

Dupa scirile din tiéra recolt'a cerealeloru va fi mai buna cá de mijlocu; vinulu inse, déca va fi tempulu cá pâna acum, promite celu mai bunu culesu.

Inmormentarea imperatului Ferdinandu.

Vien'a, 25 Iuniu v. 1875.

Astadi la 5 óre se petrecura remasitiele pamentesci ale bunului nostru monarchu Ferdinandu la loculu de odichna eterna. Flamurile cele negre de doliu ce fluturau de pre casele cetâtiei resiedente, pravaliile inchise, sistarea lucrului in fabrice din partea lucratoriloru aretau ca, metropolea gelesce mórtea unui monarchu iubitu de toti. Se potea vedé mai bine acestu doliu pre fetiele suteloru de mii de ómeni ce au venitu sa dea imperatului defunctu onórea cea mai de pre urma.

Degiá in órele de diminétia venira din suburbie multi ómeni câtra castelulu de curte, la amiédi torintele luà dimensiuni gigantice, asiá incâtu trebuira a se luá mesurile cele mai serióse ce le reclamá demnitatea conductului. Mii de spectatori avendu a se supune consideratiuniloru ce le prescrie ordinea publica nu potura aruncá nice macaru un'a privire asupr'a cosciugului ce ascundea remasitiele pamentesci ale lui Ferdinandu pentru ca alta multime colosale ocupase degiá de tempuriu posturile, in butulu caldurei inadusitórie si alu plóiei rapede ce urmà dupa acést'a ferbintiéla. In portalulu teatrului de curte s'a improvisatu o tribuna, pre cari ocupara positiune in modu amerintiatoriu protegetorii servitoriloru dela curte. La cornulu stradei Habsburg, la piati'a Lobkowitz, servitori speculativi capetau parale multe pentru ca usiorau multor'a prospectulu punendu scanduri un'a preste alt'a. La piati'a lui Michailu imbuldiél'a degiá pre la 2 óre erá fórte mare, in strad'a augustiniloru nu mai potea strabate nimenea, pre cându barier'a ce se trage pre lânga palatulu archiducelui Albrecht servea la mii de ómeni de observatoriu.

Multi credeau, ca tergulu celu

nou e loculu celu mai potrivitu pentru a puté vedé conductulu, dejá la amédi numai putea pasá nimene nice loculu acest'a. Altii se urcau pre fantani, chiaru cu pericululu de a cadé intrensele.

In positiune mai buna se credeau cei din apropierea monastirei capuciniloru, dara pre la 2 óre tóta multimea nenumerata trebuì sa fuga de aici. O armata intréga de politiani ocupându loculu acest'a impinsera pre numerosii spectatori pre trotoaru. Cei mai multi cautau locuri, dara in zedaru, câci stradele din giurulu castelului erá deplinu blocate.

Urmà cu multa pompa ceremoni'a transpunerei animei si a intestineloru. Cea dintâiu se seversí la 2 óre. Dupa ce preotulu binecuventà potirulu animei, se puse in miscare unu conductu funebru prin ambitulu controloru câtra biseric'a augustiniloru. La pórt'a de feru a bisericei asteptá cu asistenti'a sea preotulu din ord. Sct. Augustinu, pentru a conduce potirulu animei câtra capel'a Loretto. Facendu-se inca o rugaciune inim'a se puse in cripta in dosulu altariului. Suit'a curtiei parasí capel'a si se reintórse la catafalcu, pentru ca trebuiá sa se puna in catedral'a Sct. Stefanu caldarea cu intestinele.

Cu pompa fura conduse si intestinele intr'o caldare acoperita cu tafetu negru printre spalierele formate de gardisti trabanti si cavaleri la carulu cu optu cai care avé sa duca corpulu monarchului si care se aflá la peronulu trepteloru ambasadorice. Seversindu-se consecratiunea in vestibulu conductulu se puse in miscare câtra catedral'a Stului Stefanu.

Ací asteptau patru pagi nobili, doi arcieri si doi gardisti unguresci. Acesti'a acompaniara impreuna cu suit'a caldarea cu intestinele pâna in biserica, unde s'a pusu pre unu covoru intinsu aprópe de portalu. Toti canonicii, cerimoniariulu curtii si o multime de clerici in vestminte stralucitórie asistau lânga episcopulu consecratoriu, care erá imbracatu in ornatu pontificalu. Seversindu-se consecrarea, intestinele se pusera in cripta.

Dupa ¼ óra gatându-se ceremoni'a publiculu imbuldîndu-se cercá sa ajunga la centrulu solemnitâtiloru, dara nu putea sa strabata pre nicairi.

Intr'aceea toalet'a de gele a Vienei erá gat'a, pre tóte casele fluturau flamure de doliu, echipagie cu persóne inalte alergu pre strade. Clerulu intregu, elevii si alta multime nespusa vinu in ornatu de gele pentru a petrece cadavrulu la biseric'a capuciniloru.

Pre la ½ 5 óre incepura din tóte turnurile Vienei clopotele cu unu sunetu lugubru. Se dà semnalulu conductului. Majestatea Sea Imperatulu si imperatés'a venira intr'unu echipagiu cu 2 cai inainte de 5; carulu cu 8 cai ce avea sa duca pre defunctulu stá la peronulu trepteloru ambadorice, mai erau alte dóue carete de curte cu patru si alte trei cu doi cai. s. d.

La ¾5 se pune conductulu in miscare câtra biseric'a capuciniloru, o multime de dignitari inalti de tóte clasele lu acompaniara. In biserica, care erá decorata intr'unu modu corespundietoriu, s'a seversitu ceremonialulu prescrisu cu multa pompa asistandu monarchii straini cu suitele loru si toti dregatorii inalti de curte si din provincie. Inaintea cadavrului se postara gard'a ungurésca si a arcieriloru. Cardinalulu Rauscher seversì cu o asistentia stralucita consecratiunea si apoi cosciugulu fu condusu la cript'a capuciniloru, unde se puse intre cosciugurile archiducesei Sofi'a si a imperatului Maximilianu.

Espunere de motive

asupr'a conventiunei de comerciu dintre Romani'a si Austro-Ungari'a.

(Urmare.)

Acum putemu esaminá si alte pârti din conventiune si anecsele sele.

Prin art. 1 din conventiune se stipuléza principiulu generalu de libertate a comerciului pentru supusii fia-cârei pârti in statulu celei-lalte, precum si din egalitatea acelor'a-si supusi cu regnicolii in ceea ce privesce sarcinile, impositele si ori-ce alte tacse

Cu tóte acestea, prin acel'a-si articulu din conventiune si protocolu, se declara ca remanu in vigóre, in fia-care statu, legile si ordonantiele aplicabile la toti strainii in generale, si mai alesu noi acele legi care se raportéza la prohibitiunea de a dobandí si posedá imobile rurale. Se declara asemenea ca nu se deróga la dreptulu ce are fia-care guvernu de a luá prin legi si regulamente, mesuri de politie si de sigurantia, si mai alesu mesuri relative la stabilirea ori-cârui individu intr'o comuna rurala.

Astu-feliu mentienendu-se principiulu generalu, alu libertâtiei comerciului si alu prerogativeloru ce se acordà supusiloru fiacârei pârti in tiér'a celeilalte, se respectà in in acel'asi tempu mentienerea legiloru de interesu localu, cum este, de esemplu, la noi, legea din 1864 Augustu, relativa la dreptulu strainiloru de a dobandí imobile, precum si legile de politie si de sigurantia, aplicabile la straini cá si la pamenteni, si atâtu de necesarie intr'unu statu.

Principiulu egalitâtiei séu alu asimilârei supusiloru unei pârti, in statulu celeilalte cu a pamenteniloru, in privinti'a inlesniriloru, comerciului, a esemptiuniloru, a impositeloru si a altoru sarcini, precum si in privinti'a dreptului de a dobandí si a posedá, este reciprocu, pentru români in Austro-Ungari'a cá si pentru austro-ungari in Romani'a, cu esceptiunea, neaperatu, a restrictiuniloru de care amu vorbitu. (Vedi art. 2, 3, 4).

Principiulu libertâtiei importatiunei si esportatiunei, precum si a transitului, este formalu declaratu si recunoscutu de ambele pârti contractante.

Dara totu de odata se admitu si restrictiuni la acestu principiu prin diferite prohibitiuni admise de ambele pârti, cum tutunulu sub tóte formele, sarea, armele, munitiunile de resbelu, care suntu oprite de a intrá dintr'unu statu intr'altulu. Mai suntu asemenea si alte restrictiuni ce se potu prescrie de fia-care parte in interesulu hygienei publice séu pentru provisiuni de resbelu. (Vedi art. 5.)

S'a stipulatu mentienerea, cu óre cari mici esceptiuni, a dreptului de inregistrarea marfuriloru ce se espórta dela noi in Austro-Ungaria. (Vedi art. 10). Acel'asi dreptu nu si l'a conservatu statulu vecinu decâtu in prea putiene casuri. (Vedi art. 8.)

Transitulu seu trecerea marfuriloru printr'unu statu séu altulu, spre a ajunge la o alta destinatiune, s'a stipulatu a nu fi supusu la nici o tacsa. (Vedi art. 11).

Unele din cele mai importante stipulatiuni suntu cele ce se raportéza la regularea tarifeloru si la întregulu sistemu vamalu admisu in acésta conventiune. Ele se cuprindu in art. 9 din conventiune, in tabelele anecsate si in actulu aditionalu.

Sistemulu vamalu, adoptatu de pârtile contractante, se póte impartí in trei: 1° in producte de liberu schimbu; 2° in producte protegiate in favórea nóstra prin tarifulu conventiunalu, si 3° in producte cari voru platí drepturi specifice ce nu trecu preste 7% ad valorem.

Din prim'a clasa, a producteloru de liberu schimbu, voiu citá urmatórele producte române, cari au sa intre in Austro-Ungari'a fâra nici o plata de tacsa:

Cerealele in genere, despre cari amu vorbitu dejá. (Actulu adit. § 2.)

Gogosi de metase, metase bruta, inulu torsu, miere si stupi cu albine vii, nuci, rapiti'a obiecte de lemne ordinare, lâna bruta, precum asemenea: seurile, lânele, pieile, petroleulu brutu, lemnele de focu si de constructiune si alte obiecte alu câroru liberu schimbu va fi stipulatu cu alte natiuni.

Din pertene asemenea acordâmu liber'a intrare in Romani'a, fâra plata de tacsa, a mai multoru producte austro-ungare cuprinse in tabelulu A, anecsatu ací.

Astu-feliu suntu: cerealele in generalu;
Fain'a si farinósele alimentarie;
Petroleulu brutu si rafinatu;
Lemnele de constructiune;
Ferulu si otielulu brutu;
Pieile brute, si alte producte a câroru, libera intrare in Romani'a este prescrisa chiarn prin art. 8 alu legei nóstre vamale.

Partea a dóu'a a sistemului vamalu, ce amu stipulatu, cuprinde dispositiuni pentru protectiunea industriei nóstre.

Este adeveratu ca sistemulu liberului schimbu are multi partisani in doctrina, si ca cele mai multe state l'au adoptatu. Mai adaogâmu ca sub punctulu de vedere sciintificu si chiaru practicu, recunóscemu si noi ca acestu sistemu este celu mai rationabilu, si ca viitoriulu este alu seu.

Dara pâna sa ajungemu si noi românii acelu viitoriu, trebuie sa preparâmu presentulu; trebuie, adeca, sa incepemu a avé o industrie natiunale, care sa aiba si ea pretentiunea de a intrá libera in alte staturi.

Unu guvernu lesne póte devení partisanu alu aplicârei sistemului liberului schimbu, dupa ce, prin sistemulu protectionistu, si a creatu o industrie natiunala.

In limite dara cuviincióse si fâra a esagerá aplicarea sistemului protectionistu, care aru devení in asemenea casu o sarcina prea grea pentru consumatori, amu cautatu, prin conventiunea de fatia, a protege prin tacse mai mari la importatiune industri'a nóstra nascenda séu a se nasce, o industrie primitiva, aceea adeca care se léga mai strensu si mai directu cu industri'a agricola

Astu-feliu prin tabloulu *B* ací anecsatu s'au impusu cu tacse mai mari de protec-

---

FOISIÓRA.

Studii essegetice.

Partea I.

CAPU I—IV.

Venirea lui Iisusu in lume. Contactulu cu lumea.

Sectiunea I.

CAPU I.

I. Dumnedieu Cuventulu eternu iá chipu omenescu in persón'a luí Iisusu Christosu fiiulu lui Ddieu. — II. Marturisirea lui Ioanu botezatoriulu despre densulu. — III. Alipirea invetiaceiloru de densulu.

I. Vs. 1—18. Introducerea intregei evangelie.

(Urmare.)

II. Vs. 19—34.

Marturisirea I si II a Botezatoriului despre Iisusu 1, Vs. 19—28; 2. Vs. 29—34.

Ambe marturisirile stau in legatura evidente dupa cuprinsulu loru cu Vs. 8 si 13. Prin cea dintâiu Vs. 19—28. deosebesce Botezatoriulu persón'a si chiamarea sea de persón'a si chiamarea lui Iisusu, aretandu venirea acestui'a (intocm'a cá Vs. 6—8); si prin a dóu'a (Vs. 29—34) aréta aparitiunea lui individuale si insemnatatea lui cea inalta (cá Vs. 15). In cea dintâiu se aréta numai conscientiositatea profetica, ca Messi'a este mai mare decâtu Botezatoriulu; in a dóu'a descoperirea ddieésca despre valórea lui Messi'a, si ca acestu Messi'a este Iisusu.

1. Vs. 19—28. *Prim'a marturisire a lui Ioanu Botez. — inaintea Sinedriului.*

Vs. 19. *Si acést'a este marturi'a lui Ioanu* — va se dica cea urmatória din Vs. 20; *cându au tramisu*, se desémna tempulu si impregiurârile, in care si intre cari a facutu Ioanu marturisirea acést'a: *atunci — cându au tramisu jidovii.* La Evangelistulu Ioanu terminulu jidovii (*οἱ Ἰουδαῖοι*) are insemnare caracteristica. Cu terminulu acest'a timbréza pre inimicii lui Iis.. pre sinedristi, cari i facu opositiune in massa compacta, cá representanti ai poporului. Sinedriu *) cá atare precum in tóte afacerile atâtu bisericesci câtu si politice erá representantele poporului jidovescu: asiá si fatia cu Iis. Iéra poporulu jidovescu, cá poporulu celu alesu alu lui Ddieu, a fostu representantele lumei: de ací se esplica poterniculu testu din Vs. 11 si 10 ale acestui capitlu. — Este rea interpretarea ca Evangelistulu intielege sub jidovi (*οἱ Ἰουδαῖοι*) pre intregu poporulu evreescu, ci cea adeverata este: representantii poporului, sinedriulu, in pusetiunea loru opositiunale fatia cu Iis. Cându pasiesce numai un'a séu alta fractiune din sinedriu (in carele erau mai multe, vedi not'a) Evangelist. i numesce cu numele loru specialu de: farisei, archierei, preoti, boieri (vedi not'a la acestu Vs.), iéra cându pasiescu representantii sinedriului in forma oficiale i numesce cu numele colectivu Iudei.

Spre incredintiare: a se vedé: 7, 11—14. 25. 31 seq. 40. 43. 49, 12, 17 seq. 43. si a se compará cu citatele din not'a de susu si cu acele locuri unde ocura terminulu „jidovii“!

Au tramisu din Ierusalimu preoti si leviti. — Invetiamentulu erá in mân'a preotimei inalte; ea esercià dreptulu de supr'a-inspectiune asupr'a invetiamentului, si prin urmare si asupr'a tuturoru invetiatoriloru publici (se vede si din Mat. 21, 23.)

Si de óre-ce Ioanu, prin botezulu seu, insocitu de ascetismulu seu celu aspru, facuse o mare miscare in poporu, carele alergá lá densulu, crediendu ca elu este insusi Messi'a celu asteptatu (Mat. 3, 5), — Sinedriulu ingrigiatu cá nu cum-va Ioanu sa turbure poporulu (crediendu-lu a fi vre-unu aventurieru cá Iud'a Galileanulu si Teud'a, despre cari ne istorisescu si fapt. Apost. c. 5, 36 seq.) si sa-lu rescóle asupr'a impilatoriloru (intre cari cei dintâiu erau Sinedristii), — tramite o deputatiune formale constatatória din fruntasi preoti, cá cunoscatori ai legei si desteri in apucaturi, cari (Vs. 24.) erau farisei, — insociti de leviti (servitori bisericesci), — se intielege cu informatiuni dela Sinedriu. Deputatiunea acést'a se vede a fi avutu chiamarea, cá déca Ioanu magulitu de onórea de cercetatu prin deputatiune asiá alésa, si de apucaturile sîrete ale preotiloru (farisei), se va declará pre sine „Messi'a“ (Christosulu) séu profetu (ceea ce se vede din respunsulu lui Ioanu Vs. 20—22), in poterea dreptului sa-lu prinda si sa-lu dea in judecata.

Evangelistulu espune numai in trei cuvinte intrebarea pusa de deputatiune Botezatoriului, dara ne dà sa intielegemu multu. Elu dice: *cá sa-lu intrebe: tu cine esti?* carea intrebare de-si scurta, cuprinde in sine alusiune la opiniunea poporului.

Vs. 20. *si a marturisitu, si n'a tagaduitu* (*negatu*) *si a marturisitu, ca nu sum eu Christosu* (mai bine Christosulu *ὁ Χριστός*) — ne indreptatiesce a presupune ca intrebarea deputatiunei a fostu ampla, mai multu magulitória decâtu incuisitorica, cu scopu cá sa-lu incurce in respunsu; câci altcum nu ne-amu puté esplicá nici descrierea istorica, in carea repetirea verbului *a marturisitu*, are atât'a pondu, si nici *„n'a negatu“*, care presupune o intrebare, la carea se asteptá unu respunsu positivu, si nici respunsulu *ca nu suntu* **eu** *Christosulu.* Pondulu jace pre *eu*, avendu insemnarea: nu **eu**, sum, dara altulu este Christosulu.

(Va urmá)

*) Sinedriulu erá tribunalulu supremu jidovescu. Elu constá din farisei, cá vétr'a si capii opositiunei ortodocse (1. 24. 4, 1. 8, 3. 13. 11, 57. 12, 42.) in legatura cu Archiereii (preotimea de rangu inaltu) si boierii poporului (aristocrati'a) 11, 47. 57. 49—51. 18, 3. 15. 28. 19, 8. 24. 7, 26. 48—12, 42).

țiune mai multe produse austro-ungare, care intra la noi, si cari se potu fabricá si in tiér'a nóstra.

Asiá suntu:

Zach rulu rafinatu si brutu;
Siropulu si melas'a;
Berea în butilii si in butóie.
Spirtósele;
Cér'a bruta si lucrata;
Luminârile de stearina;
Sapunurile;
Harti'a ordinara:
Postavurile ordinari;
Piele tabacite.

Tacsele cu cari se lovescu aceste producte la intrarea loru in tiér'a nóstra suntu fórte protectóre; câci cele mai multe trecu preste 20 % ad volorem. Industri'a nóstra va avé astu-feliu unu stimulentu fórte puternicu spre a se desvoltá; si industrialii nostri, incuragiati prin o reale protectiune la fruntarie, voru pune o multu mai mare activitate in intreprinderile loru.

Astu-feliu dloru deputati prin stipulatiunile nóstre pentru noulu sistemu vamalu creatu prin acestu actu internatiunalu, amu reunitu, credemu, avantagiele ambeloru sisteme de liberu schimbu si protectiunistu, fâra a ne espune la inconvenientele practice ale nici unui'a.

O parte din productele nóstre suntu admise in liberu schimbu a trece in cel-alaltu statu. Pre de alta parte productele austro-ungare suntu impuse la fruntari'a nóstra cu tacse mai mari spre a ni se protege industri'a.

Cându, dupa diece ani, acésta conventiune va espirá, vomu vedé, déca trebuie sa mai intindemu aplicarea principiului de liberu schimbu, si déca industriele dejá nascute séu altele ce se voru nasce voru mai avé nevoie de tacse protectioniste.

In fine, a trei'a parte a sistemului vamalu cuprinde, amu disu, productele austro-ungare, care la intrarea loru in tiéra la noi voru platí drepturi specifice ce nu trecu preste 7 la suta ad valorem. Iéra productele române, cari nu suntu cuprinse in list'a celoru de liberu schimbu, voru platí, la intrarea loru in Austro-Ungari'a, tacsele tarifului conventiunalu austro ungaru acordate natiunei celei mai favorisate (V. art. 7).

Productele Austro-Ungare neprevediute în nici unulu din tabelele susu mentiunate, voru platí tacsele conventiunale asiá cum suntu specificate in tabel'a B, si asiá cum se voru completá prin lucrarea unei comissiuni miste, adunata indata dupa ratificarea conventiunei si care 'si va terminá [missiu nea in sorocu de patru luni, si conformu celoru prescrise prin articululu 9 din protocolulu finalu.

Pentru calcularea tacseloru a se platí ad valorem in casurile in cari conventiunea le prevede, s'a admisu unu principiu fórte ecuitabilu si avantagiosu, acel'a ca valórea marfei importate sa fia sporíta cu chieltuelile de transportu, de asigurare si de comissiuni. (V. art. 12).

Iéra cu ocasiunea mesuriloru ce se stabilescu spre a se putea constatá originea unoru marfuri ce se importà séu se esportà, precum si cu ocasiunea visiteloru bastimenteloru pre Dunare se recunósce de câtra ceea-lalta Inalta parte contractanta dreptulu Romaniei de a avea agenti consulari in totu cuprinsulu monarchiei Austro Ungare. (V. art. 13 si 28).

Unu altu avantagiu insemnatu, pre care 'lu putemu considerá cá facendu parte din sistemulu vamalu stipulatu, este celu cuprinsu in § 5 din actulu aditionalu, relativu la vitele vii ce se importà dintr'unu statu intr'altulu.

Cunósceti, domniloru deputati, ce comerciu insemnatu de vite facemu noi cu Austro-Ungari'a, si ce cuantitâti mari de totu feliulu de vite importâmu noi in statulu vecinu.

Pâna acum vitele nóstre erau supuse la intrarea in acestu statu la tacse destulu de mari cuprinse in tarifulu generalu austro-ungaru.

Acum, inse, ca ne bucurâmu de tratamentulu natiunei celei mai favorisate, si ca prin alte tractate ce Austro-Ungari'a a incheiatu cu alte staturi, aceste tacse suntu pre jumetate mai mici decâtu cele ce platimu noi astadi, comerciulu românu are sa beneficieze si de acésta insemnata scadere.

Cestiunile de amenuntu, care presinta inse multu interesu in practica, suntu asemenea tratate si resolvate in conventiunea de fatia, conformu cu principiele dreptului gintiloru si cu usurile admise in tóte tractatele identice. Astfeliu suntu mesurile relative la dreptulu de preemptiune alu vâmei, la esperti, la arbitri in materia de evaluarea marfuriloru, la inlesnirea schimburiloru pe fruntarii, la servitiulu vamalu etc. (V. art. 14, 15, 16 17, 18, 19, 20).

Prin paragrafulu 3 din actulu aditionalu se stabilescu drepturile ce voru platí reciprocu vinurile austro-ungare si române la importatiunea loru.

Guvernulu românu, avendu in vedere desvoltarea ce a luatu industri'a vinicola la noi, propusese guvernului Austro-Ungariei, inca dela inceputulu negotiâriloru, liberulu schimbu si pentru acestu articolu. Guvernulu inse Austro-Ungariei, fiindu legatu prin conventiunile sele de comerciu cu alte puteri, n'a pututu a ne acordá acestu liberu schimbu, câci atunci aru fi fostu silitu a face aceeasi concessiune si celoru lalte puteri.

Prin urmare amu admisu tacsele ce suntu prevediute prin actulu aditionalu pentru plat'a vinuriloru austro-ungare ce au a intrá in Romani'a, iéra vinurile române ce intra in Austro-Ungari'a voru platí tacsele acordate natiunei celei mai favorisate, fâra, se intielege, ca positiunea loru de astadi sa se agraveze intr'unu casu.

Vinurile nóstre au iéra, in viitoriu, perspectiv'a de a platí tacse si mai mici.

Cu tóte acestea, importatiunea loru, chiaru acum, in Austro-Ungari'a este multu mai mare decâtu a vinuriloru austro-ungare la noi. Acésta importatiune are negresîtu sa ia mai mare desvoltare cându taxele astadi esistente se voru mai reduce prin a te tractate ce s'aru incheiá cu alte natiuni.

O cestiune care nu mai putienu interesà pre ambele inalte pârti contractante si care se raportà in specialu la comunele nóstre, a fostu cestiunea tacseloru comunale impuse pre productele straine.

Ací ne aflâmu in fati'a unui principiu, generalu admisu in dreptu u si in usulu internatiunalu, ca adeca unu obiectu strainu intratu intr'o tiéra, dupa ce a platitu la fruntarie dreptulu de intrare, sa nu fia supusu si la alte tacse, si in nici unu casu sa nu fia supusu la tacse mai mari decâtu acelea care lovescu productele natiunale similare.

Ne aflâmu inse si in fati'a intereseloru comuneloru nóstre care au nevoia de tacse de accisu; precum si in fati'a acestui faptu ca productiunile nóstre fiindu fórte marginite, comunele s'aru fi lipsitu de o importanta parte a veniturilor loru, déca ele nu aru fi pututu taxá si unele producte straine care nu au similarie la noi.

Prin intielegerea ambeloru pârti contractante s'au pututu impacá tóte aceste interese si principii.

S'a admisu, mai intâiu, principiulu ca comunele potu pune drepturi de accise séu de consumatiune pre unu produsu strainu, déca aceleasi drepturi s'au impusu si pre acelasi produsu indigenu. Dara s'a admisu iérasi principiulu ca nu potu esistá taxe diferentiale, adeca ca nu se potu loví producte straine cu tacse mai mari decâtu cele indigene similarii (art. 21, 22). Inse la aceste principii s'a facutu o restrictiune in avantagiulu comuneloru; s'a stipulatu prin protocolu ca obiectele de consumatiune, adeca beuturile si licuidele, comestibelele, combustibelele, faragiurile si materialurile potu fi impuse cu drepturi de accise la intrarea loru in comuna, macaru ca nu au similariile loru in Romani'a: inse aceste tacse sa nu fia mai mari decâtu cele prevediute prin legile nóstre astadi in vigóre (art. 21, 22 din protocolu).

Mai multe mesuri practice s'au stipulatu.

Astfeliu suntu diferite mesuri ce se iau spre a se urmarí si oprí contraband'a (vedi art. 22).

Se proclama si se organiséza protectiunea a se acordá marciloru de fabrica, desemneloru si modeluriloru de totu feliulu (v. art. 24, 25).

Sa nu uitâmu, in fine, ca pre lânga dispositiunile ce amu esaminatu, se cuprindu in acésta conventiune, cá in tóte tractatele comerciale, mai multe dispositiuni relative la navigatiune.

Aceste dispositiuni suntu conforme cu principiele admise prin actulu incheiatu la Vien'a in 1815 relativu la navigatiunea fluviala si consacratu prin art. 15 alu tractatului de Parisu din 1856.

Ni s'a recunoscutu si consacratu diferite drepturi de plata ce se iau in porturile nóstre asupr'a bastimenteloru si marfuriloru loru, séu pentru imbunatâtirea porturiloru séu pentru dreptulu de cheiagiu.

Observâmu ca, tractandu despre tacsele de cheiagiu ce au a se platí de bastimente la Portile de feru, conformu art. 6 din tractatulu incheiatu la Londr'a la 13 Martiu 1871, ni se afirma printr'acést'a dreptulu ce avemu de a ne pronunciá asupr'a lucrâriloru ce au a se efectuá la acele Porti de feru.

Dreptulu nostru de a avé politie pre Dunare si de a conlucrá in comissiunea dunaréna pentru elaborarea regulamenteloru necesari pentru acésta politie fluviala, conformu art. 17 din tratatulu de Parisu din 1856, ne este anume constatatu (v. art. 27).

In fine, dloru deputatí se stipuléza ca acésta conventiune, impreuna cu tóte anecsele sele care facu parte integranta din trens'a, va fi in vigóre numai pre tempu de 10 ani.

Acestu terminu ficsu va face cá, dupa 10 ani, luminati prin esperintí'a aplicârei acestui actu si prin progresulu ce tiér'a nóstra va realisá, sa-lu putemu revisuí séu prenoí introducendu si alte ameliorâri ce tempulu de atunci va cere.

Astu feliu intâiulu pasu facutu — aceea ce este totu-déun'a mai greu pentru unu poporu cá si pentru individi — calea fiitoriului comerciului si industriei nóstre se deschide neteda si favorabila inaintea nóstra. Si alte puteri, cari au relatiuni de comerciu cu noi, nu ne indoimu, ca voru considerá ca este multu mai avantagiosu pentru interesele comerciale ale ambeloru pârti a tractá asemenea directu cu noi.

Astu-feliu Romani'a, prin esercitiulu acestui dreptu autonomu, 'si va poté protege si desvoltá tóte interesele sele economiei: ceea ce face adeverat'a fortia morala a natiuniloru moderne.

Petrunsi de legitimitatea acestui dreptu de progresulu materialu ce ne asigurâmu si de viitoriulu prosperu ce ne preparâmu prin esercitiulu lui, suntemu siguri, dloru deputati, ca veti binevoí a aprobá conventiunea de comerciu ce amu onóre a ve presentá.

Ministru, B. *Boerescu.*

Nocrichiu, 24 Iuniu 1875.

In 23 Iuniu a. c. s'au seversitu alegerea deputatiloru dietali, a cârei resultatu pentru noi românii au fostu nemultiemitoriu pentru ca nu amu reusitu cu deputatulu, pentru care noi amu votisatu. Ne machnesce inse mai tare aceea impregiurare ca noi activi aretandu-ne, nu amu avutu candidatu românu. — Atât'a mangaiere avemu inse pentru ca nu ni se póte imputá ca amu fi resignatu la dreptulu nostru datu din grati'a altor'a, pentruca dupa cum se scie românii nu au voitu a participá la croirea legei electorale aduse firesce spre daun'a nóstra.

Pre noi ne-au indemnatu la participarea acést'a mai tare impregiurarea ca la românii din districtulu Fagarasiului, unde se afla inteligintia numerósa romana si chiaru autorii passivitâtiei au participatu in numeru preste 1000 si au alesu unguru si in comitatulu Albei superióre curgu români la alegere cá plói'a, firesce cá se aléga unguru.

Fatia cu astu-feliu de purcedere tare credemu cumca dechiarat'a passivitate o intrebuintiédia unii pentru scopuri private tragendu mari folóse pentru densii, scimu si aceea ca la unii dintre preotii alegatori danduli-se chiaru si din Sabiiu din partea passivistiloru avisu a participá la alegere unulu din acesti'a s'au dejositu pâna acolo cavenindu alegatorii sasi cu musica din comun'a M. si lipsindu-le dobasiulu au luatu preotulu românu rol'a dobasiului si nice ca s'au mai ingrigitu de parerile celoru-a-lalti alegatori români.

Trebuie spre chiarificarea tinutei româniloru alegatori din cerculu acest'a se demintu corespundinti'a din „Hermanstädter Zeitung“ carea dicea cumca românii de religiunea gr. or. sub conducerea administratorelui din Nocrichiu *Maieru* au participatu, si cei de religiunea gr. cath. sub conducerea administratorelui prot. Aronu nu au participatu, — de neadeverata si tendentiósa. Românii au participatu toti fâra deosebire de confesiune, pentruca atât'a minte sanatósa posedu românii din cerculu acest'a, a pasí in cause natiunale politice solidari. Déca cum-va adm. prot. Aronu prin cause private au fostu impedecatu a votisá, in persóna atuncea, fiindu ca alegatorii de rel. gr. cat. nu constau din singura persóna a adm. prot. Aronu, nu se póte dice ca toti alegatorii de conf. gr. cat. nu au participatu ci se póte dice ca N. N. nu au participatu séu nu au votisatu.

Inchiaiemu cu acea observare ca in scurtu tempu diet'a 'si va incepe lucrârile sele, si este de lipsa a se cugetá inteligenti'a si acei'a caroru le place a se numí conducatorii natiunei romane, despre aceea ce e de facutu spre care scopu si-au prelungitu terminulu pre trei ani, pâna cându va durá sessiunea dietei conchiemande. ×.

Siulumbergu, in 23 Iuniu 1875.

Intre deosebitele rugaciuni, cu cari se róga ómenii lui Ddieu, cea mai insemnata este acést'a unde se dice: „Pânea nóstra, cea de tóte dîlele dàne-o nóue astadi.“ Si intru adeveru, déca cugetâmu la cuvintele acestea, nimicu pentru altu ce-va nu muncimu mai multu, decâtu pentru pânea cea de tóte dîlele. Bietului plugariu, de cum se topesce néu'a primavér'a, pâna cându tómn'a iérasi ninge, nu-i mai cade lucrulu din mâna. Elu umbla multu, alérga multu câtu e anulu, se ostenesce, sufere caldur'a si arsîti'a sórelui vér'a, — si tóte acestea pentru pânea de tóte dilele — alias pentru pantece. Elu ara si sémena cu speranti'a, ca va dobandí unu secerisiu bunu. Dara in loculu secerisiului bunu, de multe ori, ia putienu, de alte ori nimic'a; precum s'a intemplatu acést'a aici la comun'a nóstra, — câci bietii ómeni pregatindu-si bine agrii cu semenatur'a holdeloru, si semenandu-le la tempulu seu, s'au facutu nisce holde cum de multa vreme n'au mai fostu asiá. Insa, cându erá sa le secerâmu atunci le-amu perdutu. Câci in diu'a de 23 Iuniu pre la 7 óre sér'a, au venitu din partea nordu-ostica, nisce nori negri cu unu ventu cá unu orcanu, aducendu dupa sine o plóia grozava, cu pétra — recte ghiatia — totu cá óuele de gâina de marime, — si pre tienuturile, pre unde a ajunsu a nimicitu totu — a seceratu. Asemenea si cucuruzulu pre unde l'a ajunsu l'a ruptu; iéra firele de cucuruzu, care suntu lovite de ghiatia si nu-su rupte, tóte-su vatemate si gaurite incâtu degetulu celu mare 'lu poti bagá in acea gaura. Iéra pétr'a care a cadiutu dreptu in pamentu a facutu gaura. — Cei mai nenorocosi amu fostu noi românii, de óre-ce poterea povoiului a cadiutu pe pârtile acelea de hotaru unde avemu noi mai cu séma. Unor'a nu le-au remasu nici baremu câtu sa sémene in venitoriu. — Dara ce voru mancá pâna la secerisiulu din 1876? — Fórte tristu!

Avému o sperantia fórte mare in secerisiulu din anulu acest'a, câci holdele la noi cum amu disu, erau fórte bune, — si cu atâtu mai vertosu asteptámu cu câtu ca vr'o câti-va ani precedenti ni-au datu recolta fórte seraca; acum'a vedemu ca iéra — si ni s'a intemplatu mai reu.

Cu ocasiunea acést'a s'au mai intemplatu inca si alte nenorociri, ca, carandu ómenii fenulu de pre lunca dintre holde, neobservandu ei, si netemendu-se de tempest'a infuriata, se fuga sa-si caute scutintia, dicu, ventulu celu grósnicu le-a resturnatu carale cu fenulu, — iéra pétr'a lovindu-i in capu, la mai multi insi le au spartu capetele, — a resturnatu si ruptu vr'o díece siopuri de fenu in hotaru din pamentu, iéra la mai multe le-a luatu coperisiele, etc. s. a. m. prin padure a ruptu arbori de susu si din radecina.

Observezu! Ca comun'a nóstra Siulumberg, dela anulu 1866 incóce a fostu tare cercetata de nenorociri, — câci prin mai multe focuri, dara cu deosebire prin 4 focuri s'au prefacutu in cenusia 56 siuri, siopuri, case etc. — apoi prin recolt'a cea slaba din mai multi ani, — prin mórtea animaleloru de calbéza, — ómenii nostri au seracitu fórte reu, incâtu multi nu mai au cu ce sa-si scóta carulu si plugulu din curte. — Acum e intrebarea: „Ca ce vomu face, déca nu se va face nici cucuruzulu care a mai scapatu?! Nu sciu ce se respundu, tacu! — Câci necasulu e invetiatoriulu celu mai bunu, va invetiá pre totu insulu ce se faca. —

Nadesiulu sasescu, 19 Iuniu 1875.

(*Instructiunea populara in protopresbiteratulu gr. or. alu Sighisióreí.*) Ne suntu in próspeta memoria tempurile, in decursulu câror'a gemea si lamentá bietulu poporu rom. si cu deosebire biseric'a nóstra ortodocsa orientala din Tranni'a; starea lui erá lipsita de tóte drepturile, atâtu cu privire la causele natiunale, câtu si la cele bisericesci si scolarie. Dara provedinti'a divina n'au potutu suferí acést'a indelungu, ci, cautându cu indurare spre poporulu celu alesu alu seu, ne-au tramisu asiá dîcendu unu „Apostolu“, unu alu doilea „Moisi“ cá sa ne elibereze din catenele ce ne torturau neincetatu si fára crutiare; sa ne scóta din obscurantismulu ce jacea asupr'a nóstra secoli intregi si sa ne conduca pre calea fericirei câtra pamentulu promissiunei, unde curge lapte si miere. Si cui nu va fi óre cunoscutu acestu mare barbatu alu natiunei nóstre române in genere si alu bisericei nóstre ortodocse orientali din Transilvani'a in specie? Repausatulu in Domnulu fericitulu Andreiu odinióra Baronu de Siagun'a, numitu cu dreptu cuventu si se va numí in eternu „Andreiu celu Mare“, carele prin viéti'a lui cea nobila, prin faptele lui cele maretie si splendide pre terenulu nationale, bisericescu si scolariu, si prin opurile parte edate de elu insusi parte de altii insa totu la indemnulu seu, inspirà in pepturile nóstre simtieminte natiunale, plantà adencu in animile nóstre dorulu nestemperatu de cultura si sciintia! Si cumca sementi'a semenata de elu au prinsu radecina afundu intru inimile nóstre, despre acést'a nu se mai póte indoí nimenea câci ne convingemu din esperinti'a de tóte dîlele, ca poporulu nostru intr'altele au ajunsu la cunoscintia de sine, „ca numai si numai inaintarea in cultura si sciintia 'lu va puté scapá de pericululu ce-lu amenintia, adeca de a remané inapoi'a altoru popóre, si in urma a perí totalminte“, si déca e asiá, apoi atunci tóta nesuinti'a nóstra sa tientésca intr'acolo, cá sa ne ingrijimu de scóle bune, scóle bine organisate, insa primo loco de dotatiuni bune pentru invetiatori, pentruca meliorându noi starea acelor'a, scólele nóstre voru prosperá fára indoiéla, si asiá nu voru fi periclitate nici cându nici amenintiate cu perderea caracterului loru de confessionale — identice natiunale.

Sa viu ad rem.

In protopresbiteratulu gr. orient. alu Sighisiórei, carele de presinte se conduce de câtra reverendisimulu si caruntulu protopresbiteru d. Zacharia Boiu, scólele suntu intr'o stare putemu dîce infloritórie. In tóte parochiele se afla scóle, si inca cu putiena esceptiune bine organisate, pâna fili'a cea mai putienu inpoporata si-are biseric'a, scól'a sea si invetiatoriulu seu. Cele mai eminente scóle din tractulu protopresbiterale susmentionatu suntu: Cea din Sighisiór'a — resiedinti'a protopresbiterale — carea se afla in cetatea urbei si la carea functionéza trei invetiatori; cea din Danesiu si Ferihazu (biseric'a alba) ambele cu câte doi invetiatori; apoi cea din Heturi care numai cu invetiatoriulu sta inapoi'a celoru de mai susu, dara sperâmu ca pre venitoriu se va ocupá si postulu acest'a cu unu altu invetiatoriu cualificatu. Mai la fia-care scóla s'au infiintiatu si câte unu fondu scolariu, si cu deosebire la cele mai susu insirate, a cârui suma se urca la — si preste 500 fl. v. a., mica suma intr' adeveru fatia cu lipsele cele multifarie ale scóleloru nóstre confes, cari nu se bucura de nici unu ajutoriu de nicairea, dara se nu uitâmu dîs'a aceea ca: „din picuri se face marea“, asiá si acestea, pre lânga o buna administrare, de carea nici nu dubitâmu, se potu inmultí si in urma a se preface din sute in mii. Preotimea se vede ca-si cunósce sacr'a misiune si cu deosebire pre veneratulu protopresbiteru tractualu, carele nu-si pregata chiaru nici acum la adenci betrânetie a se ostení si sacrificá pentru binele si prosperarea bisericeloru si scóleloru nóstre conf. incredintiate pastorirei si inspectiunei domniei sele.

(Va urmá.)

De sub piétr'a Craiului.

„Viribus unitis.“

Inca cu 8 ani inainte se nascuse intre locuitorii comunei Zernesci ide'a salutaria, cá in loculu scólei celei vechi, carea se aflá in stare cam ruinavera, sa se cladésca o scóla nóua din materialu solidu, mai spatiósa si mai corespundietória, dara durere, ca si aici cá si in alte comune romanesci lipsiau medilócele pecuniari necesarie pentru realisarea unei atari idei; erau, ce e dreptu, fondu scolasticu, fondu bisericescu, dara acestea nu se poteau atacá fára a se face o lacuna insemnata totu spre daun'a scólei si a bisericei. Intre astfeliu de impregiurâri, ce a facutu preotimea de atunci? La inaltimea chiamârei fiindu a indemnatu poporulu la contribuiri benevole si sacrificie premergendu insa'si cu esemplu, asiá, ca Parintele protopopu si parochu de odinióra, Ilustritatea Sea Domnulu episcopu alu Aradului, Ioanu Metianu a donatu pentru cladirea scólei 300 fl. v. a. Parintele adm. prot. Ioane Comsi'a 100 fl. v., asemenea a contribuitu si proprietariulu Bratu Tipeiu 100 fl. v. a. toti membri comitetului comunale si parochiale câte 20 fl. v. a. iéra cei-lalti locuitori dupa starea loru, chiaru nici denariulu veduvei n'a lipsitu; ba ce este mai multu, toti locuitorii unanimu s'au invoitu cá sa dea materialulu de lemne, varu, piétra si nesipu si sa presteze totudeodata si lucrulu cu mânile. Totu ce mai lipsiá erá loculu de cladire; din nenorocire loculu trebuinciosu si mai potrivitu situatu in centrulu comunei lânga biserica nu erá proprietatea comunei séu a bisericei, ci a cetâtiei Brasiovu, carea inse in urm'a mai multoru rugâri si negotiâri abiá in anulu acest'a se invoí a dá acestu locu in schimbu pentru unu altu locu. Cu acést'a devingendu-se tóte pedecile, comitetulu parochialu in contielegere cu celu comunale a decisu cá indata sa se si incépa la cladirea nóuei scóle. Astfeliu in diu'a de 22 Iuniu a. c. dupa seversirea servitiului ddieescu se puse in fati'a poporului adunatu in numeru considerabilu cu ceremoniele obicinuite pétr'a fundamentale prin dlu parochu Ioanu Comsi'a, carele implorà ajutoriulu si binecuventarea lui Ddieu asupr'a acestei intreprinderi serióse. Cu acésta ocasiune dlu candidatu de preotia Ioane Danu si dlu invetiatoriu diriginte Vartolomeu Bude tienura poporului vorbiri acomodate, prin care aretara cu colori vii puterea si folosulu invetiaturei si alu scintiei atâtu de necesarie mai cu séma românului, déca voiesce a mai esiste; in urma dlu pretore tractuale Nicolau Garoiu adresà poporului cele mai insufletitórie cuvinte, dicendu intre altele: „Sa fimu mandri si sa ne simtimu fericiti, ca *nóue* ni s'a datu ocasiune a asiediá in mediloculu comunei unu monumentu atâtu de stralucitu, carele dupa sute de ani sa vorbésca de esistinti'a nóstra si sa fimu securi, ca banii si ostenelele, ce le vomu depune aici, voru fruptificá insutitu“ apoi donà spre scopulu cladirei 50 fl. v. a. promitiendu si mai departe, ori ce ajutoriu ce i-aru stá in potintia.

Se spera dara, ca in ajutoriulu lui Ddieu fiindu si anulu acest'a roditoriu scól'a cladinda va fi gat'a pâna la anulu infatisiendu o cladire cu unu etagiu, cuprindiendu 4 incaperi de invetiamentu pentru baieti 2 pentru fetitie, o sala mare pentru tienerea esameneloru, o odaie cu cuina si camera pentru locuinti'a unui invetiatoriu, tóte acestea dupa planulu aprobatu dejá de prea veneratulu consistoriu archidiecesanu.

Fia! *Unu amicu alu scólei.*

Varietâti.

*** Escel. Sea Présântitulu Archieppu si Metropolitu *Mironu* Romanulu a plecatu cu trenulu de Marti sér'a la Aradu.

*** *Parastasu.* Marti la diece óre inainte de média dî s'a celebratu in biseric'a nóstra dín cetate unu parastasu solemnu pentru sufletulu odinióra Maj. Sele Imperatului si Regelui **Ferdinandu**. Parastasulu s'a celebratu sub pontificarea Escel. Sele Présantítului P. Archieppu si Metropolitu *Mironu Romanulu* cu asistintia numerósa. Au asistatu la parastasu generalitatea c. r. insocita de oficieri din statulu majoru si dela trupele aperatoriloru tíerei (honved.) in parada deplina (mare tienuta); personalulu oficieriloru municipale, judecatoresci si financiale din locu si unu publicu pre câtu a iertatu micìmea bisericei, frumosu din tóte natiunalitâtile si confessiunile.

*** *Dumineca* trecuta se incheiara esamenele la institutulu nostru teol. ped. cu solemnitatea indatinata. Dupa servitiulu ddieescu elevii institutului impreuna cu corpulu profesoralu si alti onoratiori intrunindu-se in seminariu, d. directoru P. *Hani'a* intre alte cari nu se tieneau de ordinea dilei marcà si chiamarea preotiloru nostri si in specie eleviloru ce pasiescu acum pre aspr'a cariera a vietiei practice. La acésta cuventare clericulu de an. III, acum absolutu, Tom'a *Fratesiu*, respunde prin unu discursu bine nimeritu, in care multiamesce corpului profesoralu pentru ostenelele ce le-a jertfitu intru promovarea culturei intelectuali si morale a tenerimei dela acestu institutu si apromite in numele colegiloru sei, ca voru urmá invetiaturile si svaturile ce le-au primitu. Cu aceste s'au incheiatu anulu scolastecu 1874/5.

*** *Ioanu Pascu*, capitanu in pensiune nascutu in Sabiiu la anulu 1823, cunoscutu prin caracterulu si amabilitatea sea unui cercu largu alu inteligintiei nóstre, in urm'a unui morbu mai indelungatu a repausatu in Domnulu la 26 Aprile a c. in bratiele iubitei sele socie Olg'a Pascu, anume in comun'a Secasiu lânga Lugosiu in Banatu. Dumineca in 29 Iuniu a. c. s'a seversitu in biseric'a gr. res. din Sabiiu — suburbiulu Iosefinu — parastasu solemnu intru memori'a defunctului, la care a participatu mam'a veduva Ann'a Pascu, sororile si cele-lalte rudenii numeróse ale lui, precum si unu numeru mare de poporu din suburbiulu Iosefinn in Sabiiu, cu care ocasiune parochulu locului P. D Cuntianu rostí unu cuventu funebru acomodatu memoriei defunctului bravu capitanu românu. Fiei tieren'a usióra!

*** (*Necrologu*). La 14 Iuniu v. Parintele Ioanu Ianoviciu din Budila a perdutu pre iubitulu seu fiu Ioanu, care in urm'a unui morbu greu a reposatu in etate de 16 ani si 10 luni cá studinte de clas'a II gimnasiale pre bratiele parintiloru sei adencu intristati. La ceremoni'a funebrale au participatu patru preoti, elevii scolari cu standardulu loru si unu publicu numerosu. In biseric'a unde s'au seversitu servitiulu inmormentârii, Par. I. Bogdanu intr'o cuventare potrivita mangaià pre jalnicii parinti pentru pierderea acestui teneru de buna sperantia, care erá sa fia radimulu si toiagulu betranetieloru loru. Fia-i tierân'a usióra!

Depuneri de capitale spre fruptificare.

Se prîmesce la Institutulu subsemnatu.

a) pre lânga anunciarea radicârei in sensulu statuteloru cu **6%** interese

b) sub conditiune de a se anunciá institutului radicarea depunerei la **trei** luni inainte cu **6½%** interese

c) sub conditiune de a se anunciá institutului radicarea depunerei la **siése** luni inainte, cu **7%** interese.

Cu privire la conditiunile b) si c) deponentulu are a se dechiará in diu'a depunerei, câci altcum inlocarea se va priví cá urmata sub conditiunea a).

Interesele incepu cu diu'a, care urméza dupa diu'a depunerei, si incéta cu diu'a premergatória dilei, in care se radica depunerea cu acelu adausu inse, ca numai dela acele capitale se dau interese cari stau depuse la institutu celu putienu 15 dile.

Depunerile tramise prin posta. pre lânga comunicarea adresei deponentelui se resolvu totu-déun'a in diu'a primirei. Asemene se potu efectuí prin posta anunciâri si radicâri de capitale.

Sabiiu, 17 Iuniu 1875.

„Albin'a“

Institutu de creditu si de economii in Sabiiu.

(3—4)

Se da in arenda.

Mosi'a *Cacalechii vechi e Reda Barbului* numita si *„Suditii“* din judetiulu Buzeului, o óra departe dela gar'a Buzeului, constatatória cam din 3300 pogóne de aratura, 500 pogone sterpituri de padure si fenatie, care au a se preface in locu de aratu, si 200 pogóne padure comasata.

Arendarea pe 9 ani a acestei mosii, adeca dela 23 Aprile 1876 pâna la 23 Aprile 1885 se face prin licitatie, care se va tiené in 20 Iulie 1875 st. v. deodata si la Brasiovu in cas'a comitetului parochialu dela sf. Nicolae si la Buzeu in casele dlui Irimie Petricu. Conditiunile de arendare se afla in Brasiovu la dlu epitropu I. A. Navrea, in Buzeu la dlu Irimie Petricu, in Bucuresci in hotelulu „Transilvani'a“ proprietate a dlui Ioane Boamben, in Ploesci la dlu Ioanu Pope'a brasiovénu, in Bral'a la dlu Dimitrie Fulga.

Brasiovu 8|20 Iuniu 1875.

Comitetulu parochialu alu bisericei rom. ort. res. dela sf. Nicolae din suburb. Scheii.

3—3

Redactoru respundietoriu: **Nicolau Cristea.**

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.